

Øjeblikket: „Det maatte kaldes at mistvivle om Europas Fremtid, hvis man vilde betragte denne Tilstand som varig, den samlede europæiske Kulturs Fællesrødder er for stærke til, at de kunne blive ødelagte ved den rasende Orkan, der nu bruser hen over denne Verdensdel. Europas Folkeslag, af hvilke intet er det udvalgte, kunde, selv om de vilde det, ikke unddrage sig den inderlige Sammenfletning af deres aandelige Frembringelser og deres materielle Behov. Den Tid maa komme, da sønderrevne Traade atter blive sammenknyttede, afbrudte Broer atter blive opbyggede. I Dag mere end nogensinde er det en hellig Pligt for Historikeren omhyggeligt at undgaa alt hvad der kundre hindre eller forlænge denne Helbredelsesproces. Med større Alvor end nogensinde maa Historikeren bestræbe sig for, efter Rankes uforglemmelige Ord, „ligesom at udslette sit eget jeg for kun at lade Tingene tale“.

Professor Stern udtaler her Tanker, som nødvendigvis for Tiden maa bevæge enhver Historiker, der sysler med verdenshistoriske Emner; han siger, at det vilde være den skønneste Løn, han kunde høste for Arbejdet med sit Livsværk, om man maatte skønne, at han ogsaa i sidste Afdeling om Tiden fra 1848—71, i det mindste nærmede sig til det høje Maal, han har stillet sin Forskning. Læseren af det nysudkomne Bind vil utvivlsomt finde, at Alfred Stern i høj Grad har naaet, hvad han tilstræbte; helt igennem præges Værket af Ro og Fordomsfrihed, uden at Fremstillingen derfor mister sin milde Varme, Bedømmelsen sin myndige Fasthed; netop i dette Øjeblik fremkommer det som et opmuntrende Forbillede for Forskere, der ønske at fastholde Begrebet Retfærdighed under deres Syslen med international Historie. *Aage Friis.*

Midt under Krigen har den tyske Videnskabsmand, som Englands Lærde ubestridt erkende som den kyndigste Forsker paa de gamle engelske Loves Omraade, Prof. F. Liebermann i Berlin, fuldført sin store Udgave af *Die Gesetze der Angelsachsen*, og han har afsluttet det 3. Bind med en vemodig og stemningsfuld Tilegnelse, viet til Mindet om Nutidens to største Forskere paa engelsk Retshistories Omraade Læreren ved Ber-

lins Universitet Heinrich Brunner og Cambridge-Professoren Frederic William Maitland. Værket er lige saa ypperligt i sit Anlæg som det er enestaaende ved Udgiverens Kendskab til alle skriftlige Kilder, hans minutieuse Omhu og dybtgaaende Indsigt i den ældre engelske Historie paa alle Omraader. Hidtil var Tyskeren R. Schmids Udgave af de angelsaksiske Love og hans Kommentar til dem et Hovedværk til Kundskaben om dette Emne, nu kommer Liebermanns Bog til at afløse det og til at yde langt større Tjenester. En Angivelse af Værkets Indhold vil give en Idé om dets Grundighed og Omhu. Første Bind meddeler de bevarede Tekster paa Angelsaksisk, Latin og Gammelfransk med en parallel tysk Oversættelse. 2. Bind (o. 750 trespaltede Kvartsider) giver en Ordbog samt et Rets- og Sag-Glossar. I det 3. Bind meddeler Udgiveren en Indledning til hvert Lovstykke med Oplysninger om dets Opbevaring, Alder, Sprogformens Karakter, Lovens retshistoriske Betydning i Forhold til ældre og yngre Retskilder, og dernæst Oplysninger til hver enkelt af Lovens Artikler eller Tolkning af dem. Det ligger nær at sammenligne Liebermanns Arbejde med Schlyters Udgave af de svenske Love. Begge Forskere have udmærket sig ved at være lige saa kyndige Sprogmand som Retslærde. Var Schlyters Værk langt mere omfattende, har Liebermann paa den anden Side sat sig en videre Opgave, idet hans Indledninger og Glossar have i deres af Sagforhold mættede Fremstilling en Rigdom paa Henvisninger til andre Kilder og til Undersøgelser i Nutidens Litteratur, eller de indeholde Behandlinger af Retsspørgsmaal, saaledes at Værket kan raadspørges om mangfoldige Emner udenfor den engelske Rets Omraade. Da Lovene i ikke ringe Omfang angaa Danelag og de Danskes Optræden i England eller indeholde dansk Ret, har dette Arbejde ogsaaa stor Betydning for dansk Historie.

Joh. Stp.

Intet har i nyere Tid bragt i mange Lande et saadant Omslag ind i Digtingen som da de øvre Lag af Samfundene atter lærte Middelalderens Folkeviser at kende og at forstaa deres Værd. Man kunde atter skønne paa en Kunst, der ikke